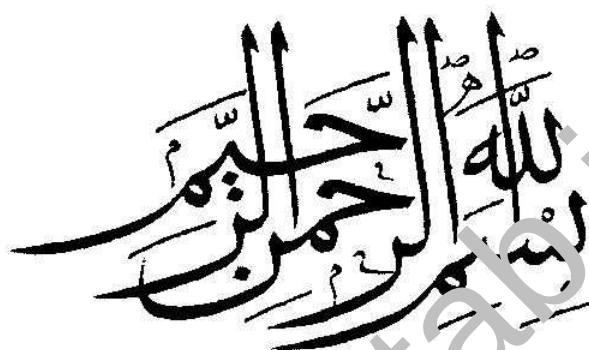




آموزه های روانشناسی در قرآن کریم

تالیف

دکتر محمد رضا بردیده

دکتر محمد آل عصفور

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزآباد

سرشناسه	: آل عصفور، محمد، ۱۳۱۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: آموزه‌های روانشناسی در قرآن کریم/تألیف محمد آل عصفور، محمد رضا بردیده.
مشخصات نشر	: گرگان: انتشارات نوروزی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۸۰ص.
شابک	: 978-600-449-251-5
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: قرآن -- روانشناسی Qur'an -- Psychology
موضوع	: روانشناسی اسلامی Islam -- Psychology
شناسه افزوده	: بردیده، محمد رضا، ۱۳۴۹ -
رده بندی کنگره	: BP۱۰۳/۲۵/۱۷۱۸ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۲۸۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۶۵۰۶

آموزه‌های روانشناسی در قرآن کریم

تألیف: دکتر محمد آل عصفور - کتبه محمد رضا بردیده

صفحه آرا و طراح جلد: بهاره عزت تبار

نوبت چاپ: اول- ۱۳۹۶

مشخصات ظاهری: ۱۸۰ ص

قطع: وزیری

شمارگان: ۳۰۰

شماره شابک: ۵-۴۴۹-۲۵۱-۶۰۰-۹۷۸

چاپ و نشر: نوروزی-۰۱۷۳۲۲۴۲۲۵۸

قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

حق چاپ برای نویسنده محفوظ می باشد.



نشانی: گلستان، گرگان، خیابان شهید بهشتی، بازار رضا(ع). ۰۱۷-۳۲۲۴۲۲۵۸

دورنگار: ۰۱۷-۳۲۲۲۰۰۴۷ آدرس الکترونیکی: Entesharate.noruzi@gmail

سایت انتشارات: www.Entesharate-noruzi.com

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار.....
۱۳	کلیات آشنایی با قرآن و روش شناسی فهم قرآن.....
۱۴	تنزیل قرآن.....
۱۴	اسامی قرآن.....
۱۸	کیفیت نزول قرآن.....
۲۰	نخستین آیاتی که بر حضرت ختمی مرتبت نازل شد:.....
۲۰	آخرین آیاتی که بر پیغمبر اسلام (صلی الله علیه و آله) نازل گردید:.....
۲۱	فصل دوم: ابعاد مؤلفان قرآن مجید
۲۲	کلیات.....
۲۵	نگرشی جامع به انسان.....
۲۶	امتیازهای انسان بر حیوان از دیدگاه روانشناسی در قرآن.....
۲۸	مسأله شناخت از دیدگاه روانشناسی و قرآن.....
۳۰	وسایل شناخت از دیدگاه قرآن.....
۳۳	منابع شناخت از دیدگاه قرآن.....
۳۶	آفت و موانع شناخت.....
۳۶	عقل از دیدگاه قرآن مجید.....
۳۸	دلایل لغزش عقل.....
۳۸	معانی نفس از دیدگاه قرآن.....
۴۳	فصل سوم: آشنایی با روش ها و مکاتب تفسیری و تفسیر موضوعی در قرآن مجید
۴۴	علوم و تقسیمات آن در اسلام.....
۴۴	علم تفسیر قرآن و مکاتب مربوط به آن.....
۴۸	تفسیر موضوعی قرآن کریم.....
۴۹	فصل چهارم: رشد و تحول
۵۰	بخش اول: روانشناسی رشد و تحول و آراء قرآن کریم.....
۵۰	روانشناسی رشد پیش از تولد و آراء قرآن.....

۵۲	 رشد اخلاقی
۵۳	 دیدگاه حضرت علی (ع)
۵۳	 رشد روانی و ساختار شخصیت
۵۴	 دیدگاه قرآن کریم
۵۴	 مقایسه ی اجمالی دیدگاه ها
۵۵	 رشد اجتماعی
۵۷	 بخش دوم: دیدگاه های قرآنی پیرامون رشد و تحول
۵۷	 رشد و تحول
۵۷	 مراتب رشد و تحول عقل
۵۹	 مفهوم رشد در قرآن کریم
۶۰	 موانع رشد و تحول از دید قرآن
۶۴	 هدف از رشد و تحول از دید قرآن
۶۵	 خداشناسی
۶۵	 خلقت شناسی
۶۶	 قدرشناسی
۶۷	 رشد جسمانی از دیدگاه قرآن
۶۹	 رشد اخلاقی از دید قرآن
۷۱	 ضرورت فراگیری علم اخلاق
۷۷	 رشد روحانی از دید قرآن
۸۰	 شناخت کمال نهایی
۸۴	 معیار فضیلت اخلاقی
۸۶	 سیر انسان بسوی خداوند
۸۸	 ذکر تنها وسیله قرب به خداوند متعال
۸۸	 ویژگی های انسان های رشد یافته از دید قرآن
۹۲	 دیدگاه روانشناسی در باره رشد
۹۳	 یادگیری تابع رشد است
۹۵	 فصل پنجم: انگیزه
۹۶	 مفهوم انگیزه در روانشناسی
۹۶	 مقایسه انگیزه و انگیزش، سائق و غریزه

۹۷	انگیزه ها در روانشناسی قرآن
۹۷	انگیزه خلقت
۹۷	کرامت انسان
۹۸	انگیزه اولین رفتار ناشایست
۹۹	انگیزه و اطمینان
۹۹	انگیزه و حفاظت
۱۰۰	انواع انگیزه در روانشناسی
۱۰۱	نیازهای متعالی از دیدگاه روانشناسی قرآن
۱۰۵	عواطف و هیجانات در قرآن
۱۰۵	عطوفت خداوند به انسان
۱۱۰	عواطف از دیدگاه روانشناسی
۱۱۰	اقسام عواطف
۱۱۱	عوامل مؤثر در عواطف
۱۱۳	علایم و آثار خشم
۱۱۴	سود و زیان خشم
۱۱۴	کم رویی
۱۱۵	آثار و علایم کم رویی
۱۱۵	زیان کم رویی
۱۱۶	تمایلات
۱۱۷	تمایلات شخصی
۱۱۸	عزت نفس
۱۲۰	تمایلات اجتماعی
۱۲۰	محبت خانوادگی
۱۲۱	تمایلات عالی
۱۲۲	حسن زیبایی
۱۲۲	عاطفه ی اخلاقی
۱۲۳	حسن دینی
۱۲۵	فصل ششم: نگرش اجتماعی از دیدگاه قرآن مجید
۱۲۹	نگرش اجتماعی از دیدگاه روانشناسی

۱۲۹.....	فشرندی اجتماعی
۱۲۹.....	روش های مطالعه در نگارش اجتماعی
۱۳۲.....	سبک زندگی و ارتباط آن با طبقه اجتماعی
۱۳۲.....	بهداشت روانی و طبقه اجتماعی
۱۳۳.....	شغل
۱۳۳.....	رفتار سیاسی
۱۳۳.....	استواری زناشویی
۱۳۳.....	همکاری اجتماعی
۱۳۴.....	وجه نظر
۱۳۴.....	فرصت های یادگیری
۱۳۵.....	دیدگاه قرآن مجید در مورد بدن داورى
۱۳۶.....	پیشداوری از دیدگاه روانشناسی
۱۳۹.....	فصل هفتم: روانشناسی یادگیری و فایده های مطالعه ی یادگیری
۱۴۰.....	تعریف یادگیری
۱۴۰.....	دیدگاه های مختلف روانشناسی در مورد یادگیری
۱۴۱.....	علم و یادگیری از دیدگاه قرآن
۱۴۷.....	فراگیری از دیدگاه روانشناسی
۱۴۹.....	رشد و یادگیری
۱۵۰.....	نداشتن رشد مانع یادگیری است
۱۵۰.....	یادگیری تابع رشد است
۱۵۱.....	آموختن از راه تقلید
۱۵۳.....	فصل هشتم: بهداشت و سلامت جسم و روان
۱۵۴.....	بهداشت و سلامت
۱۵۴.....	بهداشت روانی و سلامت روانی
۱۵۴.....	بهداشت روانی از دیدگاه قرآن مجید
۱۵۷.....	بهداشت از دیدگاه روانشناسی
۱۵۹.....	فصل نهم: خانواده از دیدگاه قرآن کریم
۱۶۱.....	خانواده در روانشناسی
۱۶۵.....	فصل دهم: مفاهیم عقل و هوش و شخصیت از دیدگاه قرآن مجید

۱۶۶.....	تعریف عقل
۱۷۰.....	عقل و هوش از دیدگاه روانشناسی
۱۷۱.....	روانشناسی شخصیت از دیدگاه قرآن
۱۷۱.....	شخصیت از دیدگاه روانشناسی
۱۷۳.....	عوامل مؤثر در تشکیل شخصیت
۱۷۵.....	فصل یازدهم: آسیب شناسی روانی
۱۷۶.....	آسیب شناسی روانی از دیدگاه قرآن کریم
۱۸۰.....	روانشناسی جوانی از دیدگاه قرآن کریم
۱۸۳.....	فهرست منابع

پیشگفتار

در پی تغییرات ایجاد شده از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی در سرفصل دروس رشته روانشناسی درسی تحت عنوان «آموزه های روانشناسی در قرآن» به دروس کارشناسی این رشته افزوده شد، که بی شک برای درک بهتر مفهوم روح و روان برای روانشناسان، مخصوصاً روانشناسان مسلمان، می تواند بسیار حائز اهمیت باشد.

قرآن کریم بدون شک راهنمای هدایت و سعادت بشر است و بسیاری از حقایق هستی که بشر قادر درک و یا حل مسائل آن نبوده است را ارائه داده است. یکی از این مفاهیم، مبحث "روح و روان" است که خدای متعال بارها در قرآن پیرامون آن سخن به میان آورده است، گرچه خدای تعالی مال قدرت درک بشر را برای دریافتن به چستی مطلق روح کافی نمی داند ولی فرموده است که علم ناچیزی در اختیار بشر قرار داده است تا در این باره بتواند تعمق کرده و به خودشناسی نایل آید.

روانشناسی گرچه فرش تمام علوم انسانی است اما برای پیمودن راه علمی قرن ها کوشید تا بتواند یک علم خود را ثابت کند. روانشناسان برای بررسی روان به سرخ های رفتاری انسان توجه دارند تا بطور غیرمستقیم بتوانند گوشه ای از روان را توصیف، تشریح و پیش بینی کنند.

دانشمندان گستره روح را بسیار وسیع تر از روان می دانند. روان که خود سمعی از گستره ی روح می باشد شامل ادراک ها، قوه تحلیل و تفسیر اطلاعات از اکتساب های محیطی بوسیله ی حواس از یکطرف و دیگر شامل عواطف، احساس ها، تمایلات و یا انزجارها از سویی دیگر می باشد که در طول زندگی بشر از طریق برخورد بامحیط رشد کرده و یادگیری ها، انگیزه ها، هیجان ها، ادراک ها، اندوخته های حافظه، مهارت های حرکتی و بطور کلی زیربنای رفتاری انسان است. اگر مسیر رشد درست باشد و به عبارت دیگر یک روان سالم پرورش یافته باشد، بشر به سعادت و کمال نزدیک تر است و بالعکس رشد و تحولات ناسالم و تشکیل یک روان ناسالم بشر را از حقیقت زندگی دور

کرده و از مسیر کمال و سعادت دور می کند. قرآن کریم بسیاری از رفتارها و هیجان های منفی مثل بُخل، حسادت، کینه توزی، نفاق، کذب حقایق، خودخواهی، تکبر، خشم و شهوات و تمایلات غیر معقول نفسانی را مربوط به روان رشد نیافته و ناسالم می داند و از سویی دیگر فضایی همچون: آرامش، دیگر دوستی، تعاون، همدلی، انفاق، احسان و نیکوکاری را نتیجه ی پرورش صحیح روان می داند و در نهایت هدف کلی زندگی بشر را رسیدن به یک شخصیت کامل و رسیدن به سعادت ابدی و آرامش همیشگی می داند.

با توجه به آنچه بحث شد، مؤلفان کوشیده اند با بررسی و تفحص در متون قرآنی و تحلیل قرآن پژوهشی ها پیرامون مسائل روانشناختی به تألیف و تدوین کتاب حاضر همت گمارند و چون کسی که نیاز دانشجویان رشته روانشناسی را برآورده کند وجود نداشت، و یا اگر داشت مکف بود می نمودند اثر حاضر را به جامعه ی علمی کشور و پویندگان حقیقت ارزانی دارند. امید که کشش های مؤلفان مورد قبول و درگاه حق تعالی و مسلمین جهان و هموطنان عزیزمان واقع گردد.

دکتر محمد آل عصفور

دکتر محمد رضا بردیده

استاد ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد فیروزآباد